

4. KIRČIO IR PRIEGAIDĖS REIKŠMĖ

Lietuvių bendrinėje kalboje yra nemažai žodžių ar jų formų, vienodai rašomų, bet nevienodai tariamų. Jie turi skirtingus kirčiuotus skiemenis arba skirtingas priegaides. Tokie žodžiai bei formos paprastai turi ir skirtingas reikšmes, kurias suvokti padeda kirtis ar priegaidė. Štai keletas pavyzdžių:

a) žodžiai bei formos su skirtingais kirčiuotais skiemenimis:

kláusimas – *klausìmas*;

trìkampis (tokia figūra) – *trikaĩmpis* (turįs tris kampus);

dvìratis (susisiekimo priemonė) – *dvirãtis* (su dviem ratais);

gèrimas (veiksmo pavadinimas) – *gérimas* (kas geriama);

neši (es. l.) – *nèši* (būs. l.);

Rità (vns. vard.) – *Rìta* (vns. šauksm.);

plìkas (vyr. g. vns. vard.) – *plikàs* (mot. g. dgs. gal.);

kìtos (mot. g. dgs. vard.) – *kitõs* (mot. g. vns. kilm.);

b) žodžiai su skirtingomis priegaidėmis:

áušti (šaltesniam darytis) – *aũšti* (švisti);

áukštas (didelis, iškilus) – *aũkštas* (namų);

gìnti (saugoti, užstoti) – *giñti* (varyti, guiti);

káltas (įrankis) – *kaĩtas* (nusikaltęs);

kóšė (filtravo) – *kõšė* (valgis);

mérkti (akis) – *meĩkti* (dėti į vandenį);

mìnti (kojomis trypti) – *miñti* (spėti).

Kompiuterinis lietuvių kalbos žinynas. Nuo morfologijos iki reikalų raštų, sudarė Petras Kniūkšta, Vilnius: Šviesa, 2004.